

ЗАБЛУДИ И ВИСТИНИ

ЗА ЕВРОПСКАТА УНИЈА

ria Belgium Bulgaria Cyprus Czech Republic Denmark Estonia Finland France Germany Greece I
nd Italy Latvia Lithuania Luxembourg Malta The Netherlands Poland Portugal Romania Slovakia
n Sweden United Kingdom Austria Belgium Bulgaria Cyprus Czech Republic Denmark Estonia F
ce Germany Greece Hungary Ireland Italy Latvia Lithuania Luxembourg Malta The Netherlands P
ugal Romania Slovakia Slovenia Spain Sweden United Kingdom Austria Belgium Bulgaria Cypru
blic Denmark Estonia Finland France Germany Greece Hungary Ireland Italy Latvia Lithuania Lu
a The Netherlands Poland Portugal Romania Slovakia Slovenia Spain Sweden United Kingdom
ium Bulgaria Cyprus Czech Republic Denmark Estonia Finland France Germany Greece Hungar
Latvia Lithuania Luxembourg Malta The Netherlands Poland Portugal Romania Slovakia Sloven
den United Kingdom Austria Belgium Bulgaria Cyprus Czech Republic Denmark Estonia Finland
any Greece Hungary Ireland Italy Latvia Lithuania Luxembourg Malta The Netherlands Poland
ania Slovakia Slovenia Spain Sweden United Kingdom Austria Belgium Bulgaria Cyprus Czech
mark Estonia Finland France Germany Greece Hungary Ireland Italy Latvia Lithuania Luxembou
Netherlands Poland Portugal Romania Slovakia Slovenia Spain Sweden United Kingdom Austria
ria Cyprus Czech Republic Denmark Estonia Finland France Germany Greece Hungary Ireland
ania Luxembourg Malta The Netherlands Poland Portugal Romania Slovakia Slovenia Spain Sw
ed Kingdom Austria Belgium Bulgaria Cyprus Czech Republic Denmark Estonia Finland France G

ce Hungary Ireland Italy Latvia Lithuania Luxembourg Malta The Netherlands Poland Portugal
akia Slovenia Spain Sweden United Kingdom Austria Belgium Bulgaria Cyprus Czech Republic
nia Finland France Germany Greece Hungary Ireland Italy Latvia Lithuania Luxembourg Malta Th
erlands Poland Portugal Romania Slovakia Slovenia Spain Sweden United Kingdom Austria Be
aria Cyprus Czech Republic Denmark Estonia Finland France Germany Greece Hungary Ireland
nia Luxembourg Malta The Netherlands Poland Portugal Romania Slovakia Slovenia Spain Sw
ed Kingdom Austria Belgium Bulgaria Cyprus Czech Republic Denmark Estonia Finland France G

akia Slovenia Spain Sweden United Kingdom Austria Belgium Bulgaria Cyprus Czech Republic
nia Finland France Germany Greece Hungary Ireland Italy Latvia Lithuania Luxembourg Malta Th
erlands Poland Portugal Romania Slovakia Slovenia Spain Sweden United Kingdom Austria Be
aria Cyprus Czech Republic Denmark Estonia Finland France Germany Greece Hungary Ireland
nia Luxembourg Malta The Netherlands Poland Portugal Romania Slovakia Slovenia Spain Sw
ed Kingdom Austria Belgium Bulgaria Cyprus Czech Republic Denmark Estonia Finland France G

1

ЗАБЛУДА

Со безвизен режим граѓаните на Република Македонија ќе можат да патуваат насекаде во Европската унија.

ВИСТИНА

И покрај тоа што со визната либерализација македонските граѓани ќе добијат право на слободно движење во Шенген зоната, сепак некои држави-членки на ЕУ не се целосно интегрирани во Шенген зоната (на пример, Обединетото Кралство, поради што граѓаните и натаму ќе мора да вадат виза). За волја на вистината, главна пречка за слободното движење на македонските граѓани е слабата економска моќ.

Сепак, најголемите и најзначајни придобивки граѓаните ќе ги уживаат тогаш кога Република Македонија ќе стане членка на ЕУ (на пример, можноста за еднаков пристап до пазарот на трудот и до структурните фондови, каде што пристап имаат само граѓаните на ЕУ).

2

ЗАБЛУДА

Членството во ЕУ не ни треба, бидејќи можеме да бидеме како Швајцарија или како Норвешка.

ВИСТИНА

Прво, бројот на државите во Европа кои не се членки на ЕУ може да се изброи на прстите од едната рака. Така, Швајцарија и Норвешка кои формално не се дел од ЕУ, се тесно поврзани со Унијата, и тоа на три начина: прво, обете се членки на Европската економска област; второ, тие мора да ги применуваат сите закони што ги носи ЕУ, и трето, и двете се членки на Шенген зоната.

Значи, овие држави не се толку неповрзани со ЕУ, како што обично се мисли. Цената на нечленувањето за државите е висока, бидејќи тие немаат право да одлучуваат при креирањето на политиките на ЕУ.

3

ЗАБЛУДА

Со влегување во ЕУ ќе живееме многу подобро, ќе бидеме посреќни, ќе има поголем број вработувања, ќе има помалку криминал.

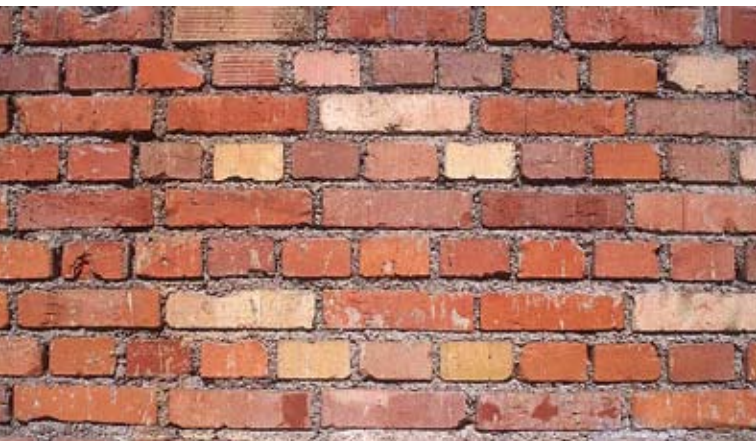
ВИСТИНА

Влегувањето во ЕУ не значи автоматско решавање на сите проблеми на македонските граѓани. Не попусто, Европската унија ги смисли т.н. Копенхагенски критериуми за членство (функционални институции, владеење на правото, почитување на демократијата, конкурентно пазарно стопанство, добро владеење од страна на власта и судството, кои доследно ќе го спроведуваат европското законодавство и ќе учествуваат во создавањето на иднината на ЕУ). Исполнувајќи ги овие критериуми, Македонија „учи“ како да стане дел од поголемото европско семејство; бизнисмените „учат“ како најдобро да го искористат пазарот од 500 милиони потрошувачи; студентите „учат“ вештини коишто им се потребни за ЕУ; научниците и истражувачите „учат“ како заеднички да истражуваат за подобра иднина на Европа; уметниците „учат“ како рамо до рамо со другите уметници од ЕУ да ја збогатат европската култура, а граѓаните „учат“ како активно да се вклучат во создавањето на заедничката европска иднина.

4

ЗАБЛУДА

Европската унија нема намера да ја прими во членство Република Македонија.

ВИСТИНА

ЕУ недвосмислено и јасно ја има изразено својата подготвеност да ги прими државите од Западен Балкан, вклучувајќи ја и Република Македонија. Стратегијата за остварување на оваа намера се нарекува Солунска агенда и е поддржана со повеќе финансиски инструменти со кои ЕУ им помага на државите да стигнат дотаму. Политичките пораки, особено за Република Македонија, се многу јасни (сетете се: Романо Проди лично и го донесе Прашалникот на Македонија, во својство на претседател на Европската комисија во 2004 година; Оли Рен лично ни ги донесе 8-те репери за добивање препорака за почеток на преговорите, во март 2008 година; Мајкл Ли, генерален директор на Директоратот за проширување редовно нè посетува; Јелко Кацин ревностно лобира за Македонија во Европскиот парламент; Мирек Тополанек, претседател на Владата на Република Чешка, нè заборава да ја посети нашата држава во својство на претседател на Европскиот совет, потврдувајќи дека Македонија нема да биде заборавена и за време на шведското претседателство).

5

ЗАБЛУДА

Европската унија (ЕУ) прима само економски силни држави.

ВИСТИНА

Напротив, сетете се каде беа Ирска, Грција, Шпанија, Португалија и други држави кога станаа членки на ЕУ. Сите тие беа економски неразвиени, па дури и сиромашни држави, но беа примени во ЕУ. По влегувањето во ЕУ сите тие доживеаја интензивен економски развој. Така, малата, изолирана, земјоделска и сиромашна Ирска умешно ги искористи сите можности што и ги понуди ЕУ и стана „чудо“ што се изучува во економските читанки. Слична е и приказната на Шпанија – од угнетена држава таа денес е осмата најбрзо растечка економија во светот.

Случајот со државите од Средна и од Источна Европа само го потврдува фактот дека степенот на економскиот развој не е одлучувачки фактор за прием. Она што ЕУ го очекува од државите-кандидатки е да имаат економска стратегија за развој и доследно да ја спроведуваат и да покажуваат континуиран раст, па макар и мал. Преостанатото го прават заедно! Затоа, Република Македонија изготвува Национална развојна програма, како и тригодишна Претпристапна економска програма, која заедно со ЕУ редовно се ревидира и се надградува. На тој начин, државата покажува дека умее да го следи сопствениот развој, а ЕУ помага со тоа што ги финансира проектите по мерка на државата.

6

ЗАБЛУДА

По последното проширување,
ЕУ е нефункционална.

ВИСТИНА

И покрај зголемувањето на бројот на државите-членки од 15 на 25, односно на 27 (во 2007 година), ЕУ го задржа истото темпо на ефикасност. Досега не е забележан застој во активностите на ЕУ што е поврзан со проширувањето на Унијата. Последните истражувања на ЕУ за резултатите од проширувањето со државите од Средна и од Југоисточна Европа укажуваат на позитивни ефекти во развојот на европската економија. Доказ за тоа дека ЕУ функционира е солидарноста што сега, во услови на финансиска и економска криза, ја манифестираат државите-членки. Дека проширувањето не е заборавено покажува и најновата иницијатива на ЕУ со дополнително одобрени средства со кои треба да им помогне на државите од Западен Балкан полесно и побезболно да ја пребродат кризата.

7

ЗАБЛУДА

По последното проширување многу работници преминаа од Источна во Западна Европа.

ВИСТИНА

Самиот процес на проширувањето на ЕУ води сметка за евентуалното преселување на работниците од Источна во Западна Европа и затоа се предвидуваат т.н. транзициони периоди за интегрирање на пазарите на работна сила во ЕУ. Фактите зборуваат дека миграцијата на работници од новите во старите држави-членки не е повеќе од 1% од активното работоспособно население во „старите“ држави-членки. Причините за оваа ситуација се многубројни, но веројатно ниското ниво на миграција во најголема мера се должи на тоа што во текот на процесот на пристапување државите-кандидати економски се развиваат, со што се намалува невработеноста кај нив. Овој процес е поддржан од Европската унија и во такви околности реално нема потреба за миграција на населението.

Република Македонија финансиски нема да може да го понесе товарот од членството во ЕУ.

ВИСТИНА

Процесот на преговорите за пристапување за Република Македонија претставува сеопфатна подготовка за членство. Се разбира, членството во која било меѓународна организација наметнува одредени права, но и финансиски обврски. За среќа, Европската унија разбира дека сите држави не се со иста финансиска и економска моќ и затоа придонесот на државите-членки во заедничката каса не се утврдува во апсолутен износ, туку се изразува во проценти од нивниот бруто-национален производ. Со други зборови, побогатите држави плаќаат повеќе, а посиромашните помалку. Во првите години по зачленувањето, новите држави-членки како помалку развиени користат неколкупати повеќе средства за зајакнување на своите економии во споредба со нивниот финансиски придонес во буџетот на ЕУ. Повторно го гледаме во акција принципот на солидарност! Така, Германија и Холандија се најголеми „нето-плаќачи“ во ЕУ, што значи дека најмногу придонесуваат во заедничкиот буџет, иако пропорционално користат најмалку пари.

Македонскиот глас нема да се слуша во ЕУ, бидејќи Македонија е премногу мала држава.

ВИСТИНА

Одлучувањето во институциите на ЕУ е смислено така што е речиси невозможно неколку поголеми држави самостојно да наметнат своја одлука, а притоа да не ги испочитуваат помалите држави-членки. Истото важи и за малите држави. И колку да се здружуваат, тие нема да имаат доволно гласови за да ги блокираат поголемите држави-членки. Оваа избалансираност се постигнува со т.н. двојно мнозинство. Бројот на гласови на секоја држава-членка зависи од нејзината големина и од бројноста на населението што го претставува. Едното мнозинство е според тоа колку „тежи“ секоја држава-членка, а второто мнозинство треба да претставува 62% од вкупното население на Европската унија.

10

ЗАБЛУДА

Европската унија го загрозува идентитетот на малите држави.

ВИСТИНА

ЕУ се грижи за идентитетот на малите држави и на малцинствата на многу начини, почнувајќи од официјалното мото на ЕУ („Обединети во разликите“), преку бројот на официјалните јазици во ЕУ (23 јазици од 27 држави-членки), па сè до програмите за промоција и заштита на културното наследство и акциите за промоција на малцинствата. Така, на пример, и покрај тоа што на Европската унија и е јасно дека преведувањето на целата обемна документација на ЕУ на сите јазици е скапа работа, таа не се откажува од овој огромен трошок, бидејќи смета дека на тој начин ги промовира и ги заштитува посебните идентитети на секоја група. Сведоци сме на тоа дека во последните неколку години дојде до „оживување“ на веќе заборавениот ирски јазик.

Европската економија
не е водечка во светот и
нема потреба да и се придржиме.

ВИСТИНА

ЕУ денес е најголем трговски и економски блок во светот и претставува околу една третина од глобалната економија. Еврото е втора по јачина валута во светот. Исто така, Европската унија си постави цел да стане најконкурентска економија во светот (Лисабонска стратегија) и сите средства во буџетската рамка 2007–2013 се насочени кон исполнување на таа цел. Зошто? Сосема свесна за тоа дека живееме во ерата на глобализацијата, Европската унија развила свој модел на одговор на глобализацијата, кој е солидарен и правичен. Испреплетеноста и меѓузависноста што ги наметнува глобализацијата ги натераа сите држави во светот да се „групираат“ по една или по друга основа, во согласност со нивните вредносни системи. По таа логика, и ние треба да одлучиме во кој „клуб“ најдобро ќе ги оствариме своите цели, зашто е повеќе од јасно дека веќе не се може „сам“.

Македонскиот зеленчук нема да може да се продава на европските пазари доколку не ги задоволи стандардите за обликот.

ВИСТИНА

Не се сите краставици во ЕУ прави, ниту пак постои идеална форма којашто треба да ја задоволуваат доматиците за да бидат продавани на европскиот пазар. Постојат само правила за квалитет коишто треба да ги исполнуваат производитите што се продаваат на европскиот пазар. Тоа се прави, пред сè, за да се заштити купувачот. Така, овошјето – сеедно дали е органско или не – треба да постигне одреден степен на зрелост за да ги задоволи стандардите. Ако производитите се пласираат на поширокиот пазар на ЕУ, ќе мора да се применуваат построги, но и побезбедни стандарди. Европскиот пазар особено ги цени квалитетните и препознатливи домашни производи.

По влезот во ЕУ ќе се забрани
печењето домашна ракија.

ВИСТИНА

Граѓаните кои ќе сакаат да произведуваат домашна ракија за продажба првенствено мора да го приспособат производството според македонското законодавство, кое исто така содржи строги прописи за јасно означување на алкохолните пијалаци. Прописите на ЕУ не го регулираат директно производството на алкохолни пијалаци за сопствени потреби. Но, кога станува збор за заштитата на потрошувачите и за заштитата на здравјето, европските прописи се многу построги. Традиционалното печење ракија за сопствени потреби, се разбира, нема да биде загрозено.

ЕУ ќе го забрани обичајот на колење на добитокот во домашни услови.

ВИСТИНА

По влезот во ЕУ и натаму ќе може да се практикува обичајот на колење на добитокот во домашни услови. Исто така, нема да се забрани ниту производството на производи од месо (колбаси, суџук, џириринки итн.) во домашни услови, доколку е за сопствени потреби. Меѓутоа, месото кое е наменето за пазарот (за месарници, продавници и пазари) ќе мора да потекнува од кланици и од објекти за преработка на месо кои работат во согласност со прописите на ЕУ во поглед на хигиената, заштитата на потрошувачите и здравјето и благосостојбата на животните. Прописите на ЕУ што го регулираат колењето на добитокот се многу прецизни и не дозволуваат мачење на животните.

15

ЗАБЛУДА

Бриселската бирократија е надуена и најголем дел од европските пари се троши на неа.

ВИСТИНА

Во институциите на ЕУ работат само околу 30.000 висококвалификувани професионалци, што е многу помалку од националните администрации, па дури и од локалните власти на некои држави. Само 6% од буџетот на ЕУ се користат за вработените и за административните трошоци или, поинаку кажано, сите европски институции „чинат“ 5,5 евро центи за секое потрошено евро од ЕУ буџетот. За илустрација, буџетот на ЕУ секој европски граѓанин го чини околу € 235 годишно, за разлика од буџетот на Македонија кој секој македонски граѓанин го чини околу € 1.330 годишно, односно речиси 5 просечни плати. Со преостанатите 95% од средствата се финансираат разновидни активности во државите-членки, на пример во земјоделството, образованието, културата, инфраструктурата, вработувањето и социјалната заштита, заштитата на животната средина итн.

16

ЗАБЛУДА

Европскиот буџет е вреќа без дно
и се троши без контрола.

ВИСТИНА

ЕУ буџетот е генерално многу помал отколку што се мисли дека е, а се полни од повеќе извори (процент од бруто-националниот приход, процент од ДДВ и од царинските давачки). Со 80% од буџетските расходи управуваат самите држави-членки на ЕУ, а не европските институции. Имено, националните, регионалните и локалните тела во државите-членки сами бираат проекти и корисници на средствата и мора да се грижат за тоа парите да се употребуваат наменски, додека Европската комисија го имплементира буџетот. Европскиот парламент и Советот на министрите секоја година добиваат внатрешни ревизорски извештаи од Комисијата и посебни надворешни ревизорски извештаи од Европскиот суд на ревизорите за тоа како се трошени европските пари. На тој начин се спроведува контрола на трошењето на буџетот на ЕУ. Покрај тоа, европскиот буџет се програмира подолгорочно, а не на годишна основа, со што ненаменското трошење на средствата станува практично невозможно.

17

ЗАБЛУДА

ЕУ институциите се премногу моќни и недемократски и работат во интерес на големите држави-членки.

ВИСТИНА

Заради обезбедување на поголема демократија во ЕУ, во 1979 година се воведени директни избори за Европскиот парламент, кој ги штити интересите на граѓаните на ЕУ. Советот на ЕУ, од друга страна, ги застапува националните интереси на државите-членки, додека Европската комисија ги штити европските интереси. За својата работа, Европската комисија одговара пред Европскиот парламент, со што е обезбедена демократска контрола. Се применува и т.н. принцип на супсидијарност што реално значи дека проблемите се решаваат на најниското можно ниво на власт (локално, регионално, национално или на ниво на ЕУ), водејќи сметка за тоа на кое ниво може да се постигнат најдобри и најбрзи резултати. Сè почесто државите-членки решавањето на конкретните проблеми го пренесуваат на европско ниво.

Македонските стопанственици нема да ја издржат конкуренцијата на пазарот во ЕУ.

ВИСТИНА

На пазарот во ЕУ, стопанствениците од сите држави-членки на ЕУ се натпреваруваат под исти услови. Поради зголемената конкуренција, претпријатијата се принудени да го модернизираат своето работење, да вложуваат во развојот и во човечките ресурси. Европската унија ги поддржува нивните обиди со помош на најразлични акции и фондови. На тој начин, тие ја зголемуваат својата конкурентност, креираат повеќе работни места и влијаат врз сеопштиот развој на својата држава, а со тоа и на Европската унија. Влезот во ЕУ значи пристап до поголем пазар, ново знаење, нови технологии, итн. Оние компании кои ќе умеат да ги искористат овие предности ќе можат да се справуваат со конкуренцијата на пазарот во ЕУ. Македонските стопанственици ги имаат на располагање и ИПА фондовите за благовремено да се реструктурираат и да можат да им конкурираат на своите европски колеги.

Република Македонија стекна статус на држава-кандидат во 2005 година, Оттогаш поминаа повеќе од 3 години а државата се уште нема отпочнато преговори за членство.

Проектот „Акција за Европа“ има за цел да придонесе кон подигање на јавната свест за важноста од забрзување на процесот на пристапување на Република Македонија во Европската унија.

Оваа брошура треба да ги разбие заблудите за европските институции, за процесот на пристапување, за заедничките политики, за предностите од пристапувањето и да им обезбеди на граѓаните точни информации и правилно поставување на коцкичките од сложувалката наречена – Европска унија.

Издава:
Фондација Институт отворено општество – Македонија
За издавачот:
Владимир Милчин, извршен директор
Автори:
Македонски центар за европско образование

Лектура:
АБАКУС
Ликовно-графичко обликување:
Бригада Дизајн
Печат:
Скенпоинт
Тираж: 4200 примероци

CIP-Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека “Св. Климент Охридски”, Скопје
341.171(4-672ЕУ) (035)
ЗАБЛУДИ и вистини за Европската унија / Скопје:
Фондација Институт отворено општество-Македонија, 2009. – 18 стр., : илустр. : 20 см.
ISBN 978-9989-185-94-6
а) Европска унија – Прирачници
COBISS.MK-ID 77743626